

Gloaali terveys

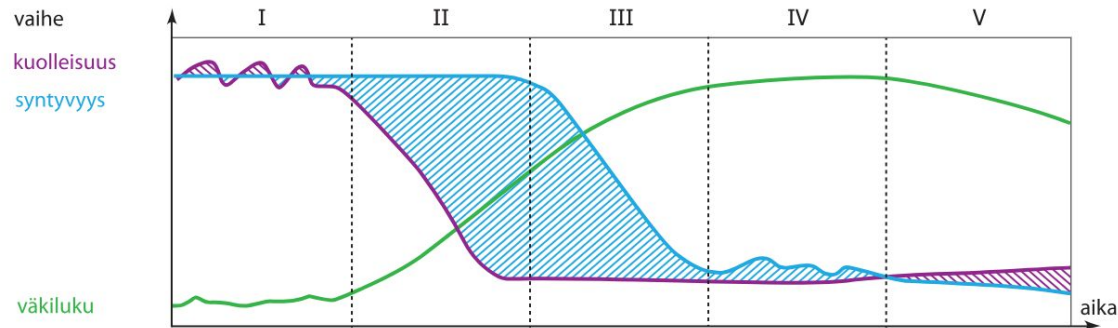
(s. 86-101)

- globalisaatio eli lisääntynyt vuorovaikutus maailman eri alueiden ja ihmisten välillä muuttaa ja tuo uusia terveyteen liittyviä haasteita

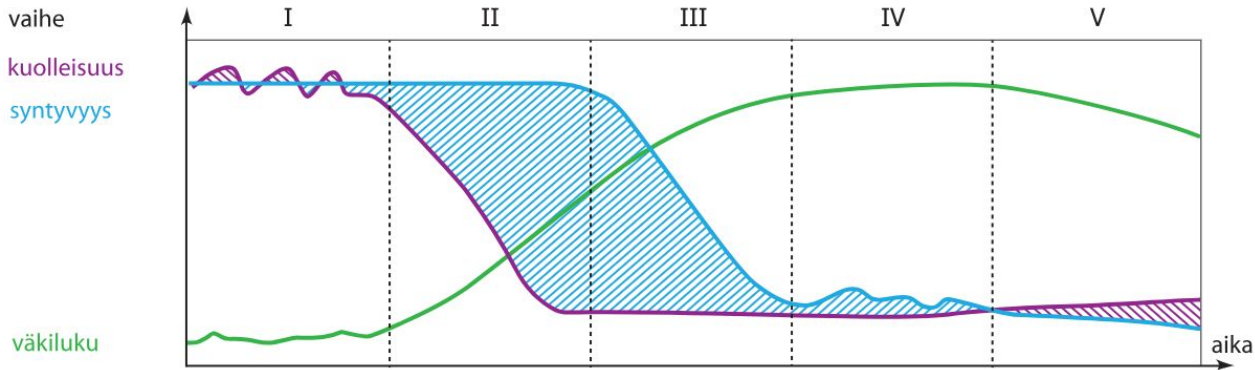
- terveysongelmat erilaisia - riippuu valtion kehitystasosta
- **epidemiologinen transitio** = pitkän ajan kuluessa tapahtuva vaiheittainen muutos jonkin valtion sairauskirjossa
- liittyy **väestölliseen muuttumiseen** eli syntyvyyden ja kuolleisuuden sekä väkiluvun muuttumiseen

Demografisen ja epidemiologisen transition malli

- korkeasta syntyvyydestä ja kuolleisuudesta siirrytään vaiheittain matalaan syntyvyyteen ja kuolleisuuteen
- väestön tautitaakka muuttuu lasten tartuntataudeista ikääntyvien elintasosairauksiksi

Demografisen ja epidemiologisen transition malli

Terveyserojen mittareita

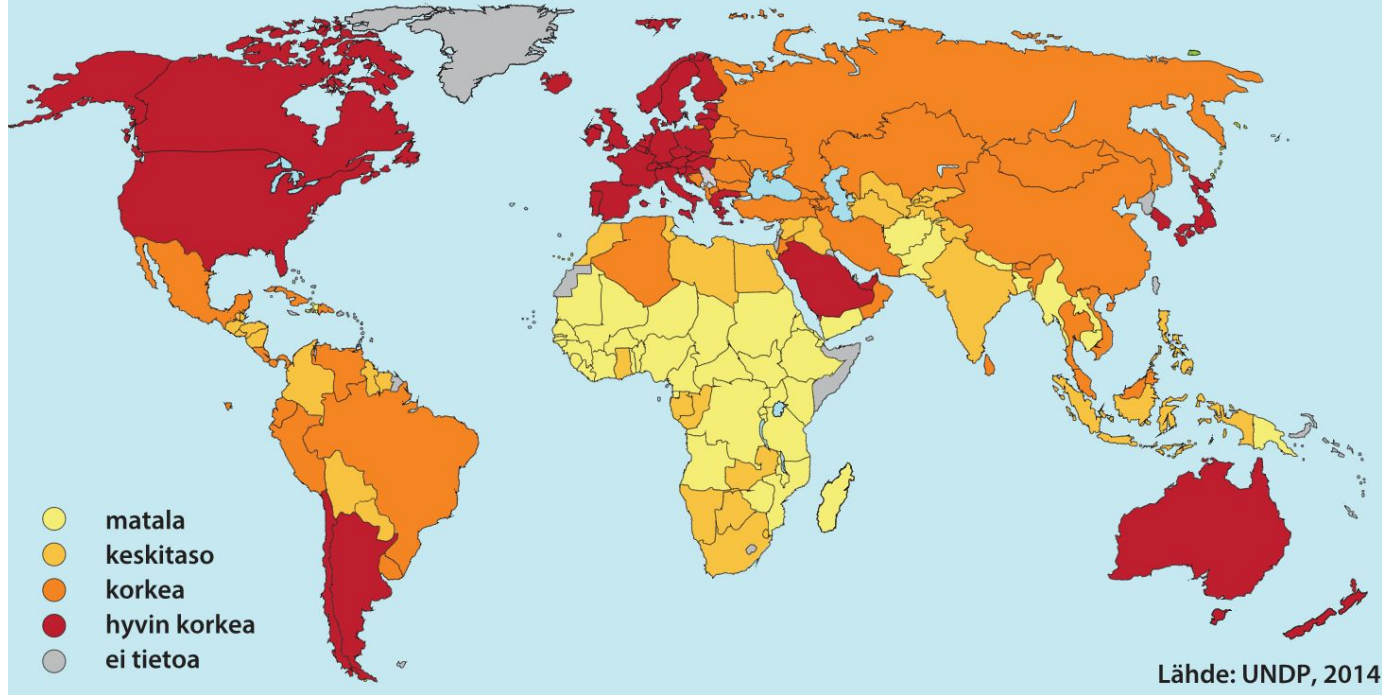
- terveys liittyy yhteiskunnan taloudelliseen ja sosiaaliseen kehitystasoon
- kehittyneisyyttä voidaan mitata erilaisilla mittareilla:

Bruttokansantuote, BKT

Inhimillisen kehityksen indeksi, HDI

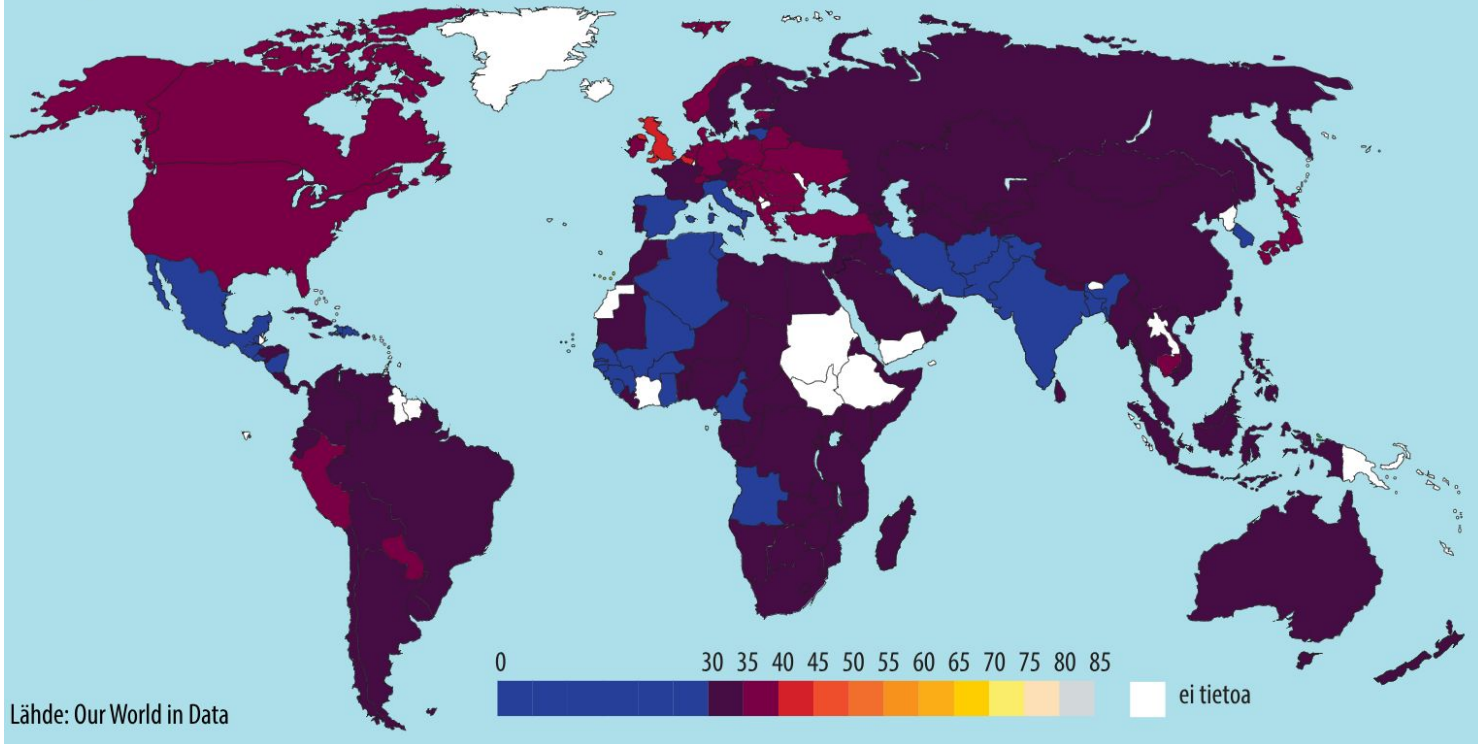
- huomioi vastasyntyneen elinajanodotteen, koulutuksen keston ja ostovoimakorjatun BKT: n asukasta kohden

Maailman maiden jaottelu inhimillisen kehityksen indeksin eli HDI-indeksin mukaan matalan, keskitason, korkean ja hyvin korkean tulotason maihin

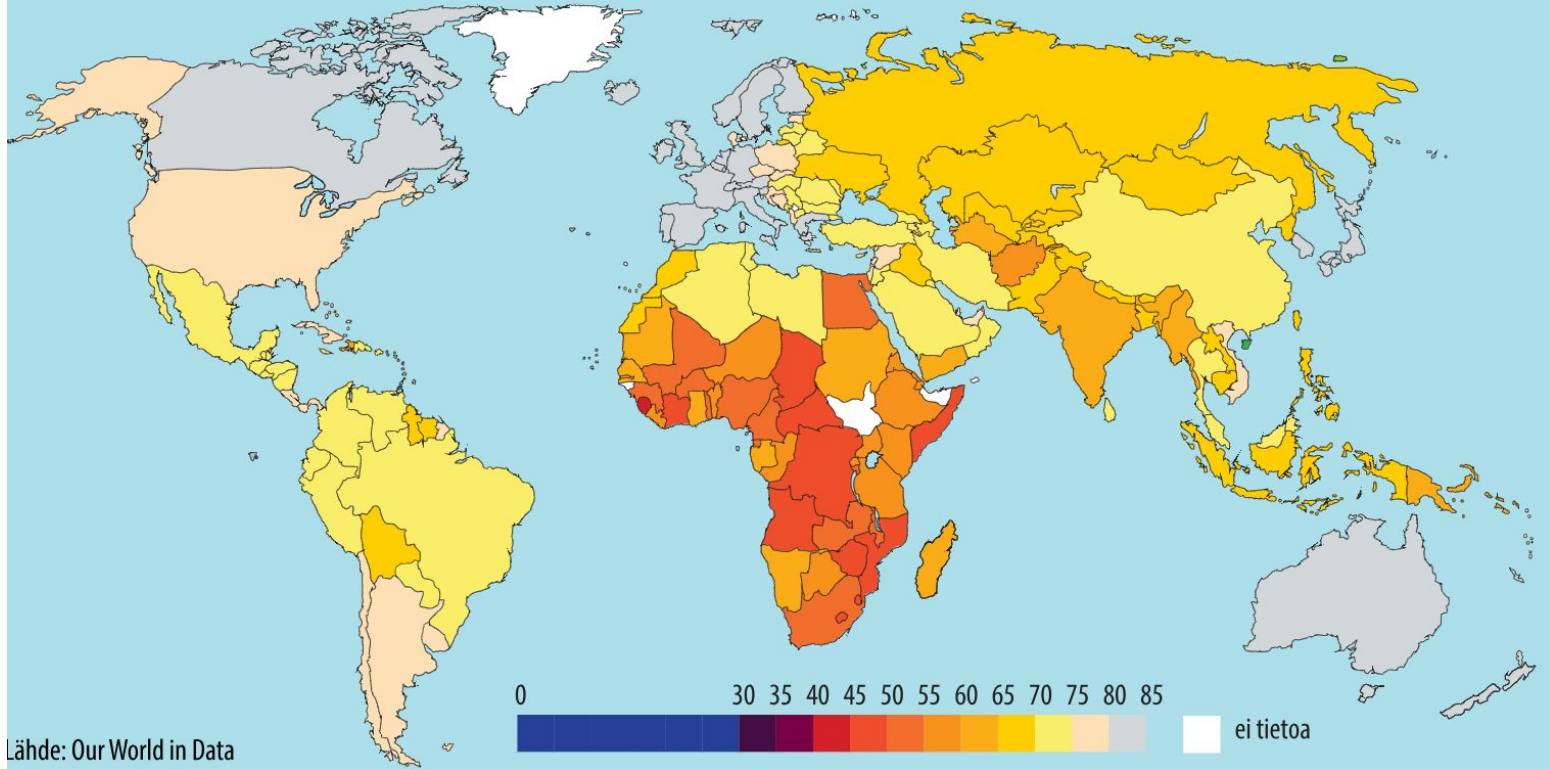

Esimerkkimaa	ei enää valtioita	Nigeria	Intia	Ruotsi	Japani
HDI	matala	matala	keskitaso	korkea	hyvin korkea
Syntyvyys	korkea	korkea	laskeva	matala	hyvin matala
Kuolleisuus	<ul style="list-style-type: none"> • korkea • alhainen elinajanodote 	laskee hyvin nopeasti	vakiintuu alhaiselle tasolle	matala	hitaasti kasvava
Kuolinsyitä ja syitä tilanteeseen	<ul style="list-style-type: none"> • tarttuvat taudit aiheuttavat kuolleisuutta • nälänhätä • tiedon puute 	<ul style="list-style-type: none"> • kuolleisuus laskee kehittyvän terveydenhuollon myötä • sanitaatio 	<ul style="list-style-type: none"> • tarttuvat taudit ja krooniset taudit • terveydenhuolto kehittyä 	<ul style="list-style-type: none"> • krooniset taudit yleisin kuolinsy • parantunut terveydenhuolto ja ravitseminen 	<ul style="list-style-type: none"> • krooniset taudit yleisin kuolinsy • pitkäikäisyys • hyvä terveydenhuolto ja ravitseminen

Elinajanodote vuonna 1800

Elinajanodote vuonna 2012

Lähde: Our World in Data

Köyhyys ja terveys

- köyhyys lisää nälkää ja tartuntatauteja
- köyhyys ja aliravitsemus vaikuttavat yhdessä yhteiskuntaan sen kaikilla tasoilla esim. lasten kasvun ja kehityksen häiriöt, kuten oppimisvaikeudet, voivat johtaa koulunkäynnin keskeyttämiseen ja ylläpitää siten väestön alhaista koulutustasoa
- köyhyys voi vähentää yksilön mahdollisuuksia huolehtia omasta terveydestään

Konfliktit ja terveys

- konfliktit ja niiden uhka voivat vaikuttaa psyykkiseen terveyteen ja vaarantaa mielenterveyttä
- konfliktit voivat johtaa pakolaisuuteen

Ilmastonmuutos

- kasvihuonekaasujen, erityisesti hiilidioksidin, määrää maapallon ilmakehässä lisääntynyt
- ilmastonmuutoksesta seuraa:

ilmaston lämpeneminen, sateisuuden ja tuulisuuden muutoksina sekä valtameren pinnan nousuna, sään ääri-ilmiöt, kuten tulvat, kuivuudet, helteet ja hirmumyrskyt yleistyvät

- kuivuus, eroosio ja tulvat aiheuttavat mm. nälänhätää, aliravitsemusta ja puhtaan veden puutetta
 - vaikuttavat väestön terveyteen etenkin matalan tulotason maissa

- helteet ja hirmumyrskyt lisäävät kuolemia ja tartuntatautien riskiä
- tartuntataudit, kuten malarian leviää uusille alueille
- ilmastonmuutos johtaa väestön pakenemiseen riskialueilta ja maansisäiseen tai kansainväliseen pakolaisuuteen

Maailmanlaajuiset terveysongelmat

- edellyttää kansainvälistä yhteistyötä
- esim. pandemioiden leviämisen estämiseen
- YK, WHO, Unicef
- EU

Globaalin terveyden tulevaisuus

- terveyspalvelujen tuottaminen ja tarjonta sekä terveyspalveluihin hakeutuminen globalisoitumassa
- etätyöskentely lisääntyy esim. diagnoosin määrittämisestä voidaan tehdä toisesta maasta käsin
- terveysturismi on kasvava ala myös Suomessa ja lähialueilla